

- עלתה מ-1 ק"ג ל-2 ק"ג ביום. הכמות היומית של קש עלתה מ-1.3 ק"ג ל-3 ק"ג ביום.
- לפני המעבר לתחמיץ התירס, כשהעגלים הגיעו למשקל של 450 ק"ג, המנה היומית שלהם היתה:
תחמיץ שיירי סלק-סוכר	— 30—40 ק"ג
קש	— 3 ק"ג
כופתיות פתיתים עם אוריאה	— 1.5 ק"ג
שעורה + ש"ש	— 1.5 ק"ג
סחיט יבש	— 1.0 ק"ג
בפיטום הגמירא, ממשקל גוף של 450 ק"ג ועד השיווק במשקל 560 ק"ג, המנה היומית היתה:	
כופתיות עם אוריאה	— 2.5 ק"ג
גרעינים	— 2.0 ק"ג
סחיט יבש	— 2.0 ק"ג
קש	— 1.0 ק"ג
תחמיץ תירס	— 15.0 ק"ג
- סיכום**
- עלים וקודקודים של סלק-סוכר הינם מספוא בעל ערך מזוני וביולוגי גבוה.
 - המספוא הזה בשטחי הנגב שלנו בלבד עשוי לספק חומר-גלם לייצור 150 טונות בשר
- אכיל וכן לחסוך כ-2 מיליון יחידות-מזון מסוגי מספוא אחרים שערכם הכספי עולה כדי 600 אלף ל"י.
- המנה המאקסימאלית היומית של תחמיץ שיירים יכולה להגיע ל-38 ק"ג (5.5 יח"מ) וכלל התצרוכת לעגל, במשך תקופת גדילתו מ-150 ק"ג ל-550 ק"ג, תסתכם ב-10—12 טון נות.
 - כשמבססים את הפיטום על תחמיץ הש-יירים, יהיה זה תכליתי לסיים את הפיטום ב-60 הימים האחרונים ע"י החלפת תחמיץ השיירים בתחמיץ תירס.
 - כדל חשוב: הקפדה על ניקיון העלווה והקודקודים, הן בהאבסתם בצורה טריה והן בהגשתם בצורת תחמיץ.
 - יש להקפיד על תוספת מוגדלת של מי-נראלים למנת הפיטום הנ"ל.
 - פתיתי סלק-סוכר מיובשים שתובלו באור-ריאה עשויים להחליף חלק מתחמיץ השיירים וחלק מהתוספת החלבונית במזון המרוכז.
- יהושע שניאור**
שה"מ — לישכת הדרכה נגב
(נערך ותומצת ע"י י. כ.)

▲ באוניברסיטת משיגאן נערך ניסוי בהזנת פרות לצורך השוואת תחמיץ התירס לעומת שחת אספסת כמספוא גס בלבדי בתפריט המזון. הניסוי נערך במשך 3 תקופות חליבה, ויש איפוא לראות את תוצאותיו כבעלות-משמעות מהימנה. במשך תקופת חליבה אחת הזינו 2 קבוצות נוספות של פרות בשחת + תחמיץ, בפרפורציות שונות.

המזון המרוכז הוגש בשתי רמות שונות בתוך כל קבוצה של מספוא גס. הפרות שקיבלו מ"מ לפי הנורמה של ק"ג אחד לכל 3.5 ק"ג חלב הניבו אותה כמות של חלב (מושווה-שומן) שהניבו הפרות האחרות אשר קיבלו מ"מ ללא הגבלה במשך 84 הימים הראשונים שאחר ההמלטה, ובהמשך הלאקטאציה — לפי הנורמה של ק"ג אחד מ"מ לכל 2.5 ק"ג חלב. תוצאות אלה נמצאו נכונות ותואמות לגבי הקבוצות שניזונו במספוא גס מעורב (שחת + תחמיץ) במשך תקופת חליבה אחת. וכן גם לגבי הקבוצות שניזונו בתחמיץ תירס בלבד או בשחת בלבד במשך 2 תקופות חליבה.

הגדלת מנת המ"מ מ-2,074 ק"ג ל-3,111 ק"ג לתקופת חליבה אחת לא הביאה עימה הגדלת התנובה. כשהתמידו בהזנה של תחמיץ תירס בלבד, או של שחת בלבד במשך 2 או 3 תקופות נתגלה שפרות מקבוצת התירס צרכו פחות חומר יבש מהמספוא הגס (3 ק"ג / יום), אכלו קצת יותר מ"מ (0.5 ק"ג / יום), וכן הן נזקקו לטיפולים מרובים יותר נגד קאטוזיס, בהשוואה לפרות שניזונו בשחת + תחמיץ. לגבי תופעות של מאטריטיס, מאסטיטיס, עצירת שיליה ושיעורי התעברות לא נתגלו הבדלים של ממש בין הקבוצות שניזונו בתפריטי מספוא גס שונים.

החוקרים מסכמים את ניסוייהם במסקנה שאפשר להזין פרות חלב בתחמיץ בלבד לשם סיפוק מנת מספוא הגס במשך 3 תקופות חליבה לפחות, ולקיים רמות תנובה, פוריות ובריאות במצב נורמאלי.

(תומצת מ,"ז'ורנאל-אוף-דיירי-סיינס", חוברת מרץ 1970)